

Przykładowe zestawy egzaminacyjne ilustrują stopień złożoności zadań i pytań testowych. Wskazane w zadaniach rozwiązania są rozwiązaniami wyłącznie ramowymi. Rozwiązania – co do zasady – powinny uwzględniać założenia podane w zadaniu, jednak mogą być one przez kandydata dookreślone lub skomentowane, jeśli uzna taką potrzebę.

Na dzień egzaminu obowiązujący jest zakres wiedzy aktualnej, odpowiadającej zagadnieniom wyspecyfikowanym dla danego egzaminu w obowiązującej uchwale Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. Przygotowując się do egzaminów, publikowane zadania należy więc wykorzystywać odpowiednio, pamiętając jednocześnie o tym, że nie wyczerpują one bogatej literatury przedmiotu.

ROZWIĄZANIA WZORCOWE

Blok tematyczny I
PYTANIA TESTOWE

1. Zmiana stopy bezrobocia z 8% do 10% to wzrost o:
 - a) 2 procent,
 - b) **2 punkty procentowe,**
 - c) 10 punktów procentowych.

2. Niedobór rynkowy, przy danej cenie rynkowej, występuje, gdy:
 - a) wielkość popytu jest mniejsza od wielkości podaży na dane dobro,
 - b) wielkość popytu odpowiada wielkości podaży na dane dobro,
 - c) **wielkość popytu jest większa od wielkości podaży na dane dobro.**

3. Krzywe obojętności łączą punkty o takim samym poziomie:
 - a) **użyteczności całkowitej,**
 - b) dochodu,
 - c) ceny.

4. Rynek piłek jest doskonale konkurencyjny. Wszystkie przedsiębiorstwa tworzące stronę podażową tego rynku mają identyczne funkcje kosztów, są w optimum ekonomicznym i osiągają zysk ekonomiczny. W tej sytuacji na rynek ten wchodzi nowe przedsiębiorstwa. W wyniku tego na tym rynku:
 - a) zmniejszy się podaż,
 - b) zmniejszy się popyt,
 - c) **zwiększy się podaż.**

5. Jeżeli przedsiębiorstwo doskonale konkurencyjne znajduje się w długookresowej równowadze to:
 - a) generuje zysk ekonomiczny,
 - b) **wytwarza po najmniejszym przeciętnym koszcie całkowitym,**
 - c) cena jego produktów jest wyższa od kosztu krańcowego.

6. Produkt Krajowy Brutto w cenach rynkowych w danym okresie czasu to strumień:
 - a) całkowitych dochodów otrzymywanych przez wszystkich obywateli danego kraju,
 - b) **produktów finalnych wytworzonych na terytorium danego kraju przez krajowe i zagraniczne czynniki produkcji.**
 - c) wartości przeniesionej nabytej w każdym z działów gospodarki narodowej.

7. Długotrwałą zmianę struktury społeczno-gospodarczej w sferze produkcji, własności, oraz instytucji, można określić jako:
 - a) wzrost gospodarczy,
 - b) **rozwój gospodarczy,**
 - c) cykl koniunkturalny.

8. Nominalny kurs dolara w Argentynie wynosi 16 peso (waluta Argentyny). Przeciętny poziom cen w Argentynie wynosi 1200 peso, a w USA 100 dolarów. Wyrażona w dolarach wartość produktów wytworzonych przez argentyńską gospodarkę będzie większa gdy zastosujemy:
 - a) nominalny kurs walutowy,
 - b) **kurs walutowy oparty na parytecie siły nabywczej,**
 - c) niezależnie jaki kurs zastosujemy wartość ta będzie identyczna.

2 Ekonomia i kontrola wewnętrzna

9. W ekonomii najczęściej stosuje się weryfikację, która polega na:
- sprawdzeniu lub potwierdzeniu wartości logicznej sądów,**
 - szukaniu zaprzeczeń sprawdzanych twierdzeń,
 - wskazaniu potencjalnych falsyfikatorów sprawdzanych hipotez.
10. Produkcję w gospodarce tworzą zasoby:
- naturalne, kapitałowe, ludzkie oraz technologiczne,**
 - społeczne i ludzkie,
 - kapitałowe i materialne.
11. Ze względu na pochodzenie, dobra można podzielić na:
- konsumpcyjne i produkcyjne,
 - wolne i ekonomiczne,**
 - pożądane i niepożądane.
12. Wielkość popytu określa:
- ilość sprzedawanych dóbr i usług na rynku,
 - zapotrzebowanie konsumentów na dane dobro, przy danej cenie,**
 - sumę oferowanych dóbr konsumpcyjnych.
13. W roku t państwo musi pożyczyć poprzez emisję papierów wartościowych taką ilość środków pieniężnych aby wystarczyło na:
- sfinansowanie deficytu ekonomicznego z roku t ,
 - rolowanie długu publicznego w roku t ,
 - sfinansowanie deficytu kasowego z roku t i rolowanie długu publicznego w roku t .**
14. W 2014 roku w gospodarce Wielkiej Brytanii budżet państwa zamknął się nadwyżką pierwotną w wysokości 120,0 mld funtów, a koszty obsługi długu publicznego wyniosły 164 mld funtów. Jak w 2014 roku zmienił się dług publiczny w tej gospodarce?
- wzrósł o 160 mld funtów,
 - wzrósł o 44 mld funtów,**
 - zmniejszył się o 120 mld funtów.
15. W ekonomii zakłada się, że:
- podstawowym celem działalności podmiotów gospodarczych jest zaspakajanie potrzeb, przy ograniczonych zasobach,**
 - podmioty gospodarcze działają tak, by osiągnąć zysk, nie uwzględniając ograniczenia zasobów,
 - zaspakajanie potrzeb wiąże się z pomnażaniem kapitału, poprzez właściwe wykorzystanie nieograniczonej ilości zasobów naturalnych i ludzkich.
16. Cena 100 islandzkich koron zmieniła się z 3,20 do 3,45 złotych polskich. Nastąpiła zatem:
- aprecjacja złotego w stosunku do korony,
 - deprecjacja korony w stosunku do złotego,
 - aprecjacja korony w stosunku do złotego.**
17. Jeśli wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w kwietniu 2015 r. wyniósł 100 (o podstawie miesiąc poprzedni = 100), to w okresie między marcem a kwietniem 2015 r. ceny:
- wzrosły,
 - spadły,
 - nie zmieniły się.**
18. Zmiana użyteczności całkowitej w wyniku wzrostu konsumpcji o jednostkę to:
- użyteczność krańcowa,**
 - krańcowa stopa substytucji,
 - krańcowa stopa transformacji.

2 Ekonomia i kontrola wewnętrzna

19. Klientami firmy oferującej ubezpieczenie zdrowotne są w głównej mierze osoby o złym stanie zdrowia. Jest to przykład:
- negatywnego efektu zewnętrznego,
 - pokusy nadużycia,
 - negatywnej selekcji.**
20. W gospodarce Szwajcarii mamy do czynienia z deflacją. Aby wyprowadzić gospodarkę z deflacji bank centralny tego państwa musi podjąć działania na rzecz:
- zwiększenia tempa wzrostu wielkości popytu globalnego,**
 - zmniejszenia tempa wzrostu kredytów dla gospodarki,
 - zmniejszenia tempa wzrostu ilości pieniądza.
21. Fundusz inwestycyjny zamknięty:
- emituje certyfikaty inwestycyjne,**
 - zbywa jednostki uczestnictwa i dokonuje ich odkupienia na żądanie uczestnika funduszu,
 - tworzony, zarządzany i reprezentowany jest przez towarzystwo emerytalne.
22. Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych działa w formie:
- jednostki organizacyjnej wyodrębnionej w tym celu w strukturze Ministerstwa Finansów,
 - funduszu celowego,
 - spółki akcyjnej.**
23. Jedynym bankiem państwowym w Polsce jest:
- Bank Gospodarstwa Krajowego,**
 - Polska Kasa Oszczędności Bank Polski SA
 - Bank Polskiej Spółdzielczości SA.
24. Weksel własny zawiera:
- polecenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej,
 - przrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej,**
 - nazwisko osoby, która ma zapłacić sumę wekslową.
25. Do praw korporacyjnych akcjonariuszy zalicza się prawo:
- do otrzymywania dywidendy,
 - do poboru akcji nowej emisji,
 - do informacji o stanie finansowym spółki.**
26. Warunki emisji obligacji zawierają w szczególności:
- kluczowe informacje dla inwestorów,
 - rodzaj obligacji,**
 - minimalną liczbę obligacji proponowanych do nabycia.
27. Celem nadzoru makroostrożnościowego jest w szczególności:
- systematyczne zmniejszanie kapitałów banków i powiększanie kapitalizacji giełd papierów wartościowych,
 - dbanie o stabilność cen w gospodarce,
 - wzmacnianie odporności systemu finansowego na wypadek materializacji ryzyka systemowego.**
28. Do zadań Narodowego Banku Polskiego należy:
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,**
 - kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju rynku finansowego,
 - regulowanie płynności oraz rentowności banków, oraz ich refinansowanie.
29. Nadzór nad działalnością Bankowego Funduszu Gwarancyjnego sprawuje:
- Prezes Rady Ministrów
 - Komitet Stabilności Finansowej,
 - minister właściwy do spraw instytucji finansowych.**

2 Ekonomia i kontrola wewnętrzna

30. Celem nadzoru jakim zostały objęte Biura Usług Płatniczych jest:
- kontrola kondycji finansowej podmiotu nadzorowanego,
 - zapewnienie zgodności ich działania z przepisami ustawy o usługach płatniczych,**
 - zapewnienie adekwatnego poziomu ich wypłacalności.
31. Komisja Nadzoru Finansowego sprawuje nadzór nad m.in.:
- rynkem kapitałowym w Polsce,**
 - Bankowym Funduszem Gwarancyjnym,
 - systemem płatniczym SORBNET2.
32. Członkiem Komitetu Stabilności Finansowej jest m.in.:
- Minister Rozwoju,
 - Prezes Narodowego Banku Polskiego,**
 - Prezes Banku Gospodarstwa Krajowego.
33. Do zadań Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w zakresie restrukturyzacji spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, w których powstało niebezpieczeństwo niewypłacalności, należy:
- nabywanie wierzytelności kas,**
 - zakup obligacji banku przejmującego spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową,
 - kontrola Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej.
34. Bank hipoteczny może:
- prowadzić operacje czekowe i wekslowe oraz operacje, których przedmiotem są warranty,
 - udostępniać skrytki sejfowe,
 - udzielać kredyty niezabezpieczone hipoteką.**
35. Podejmowanie działań mających na celu rozwój rynku finansowego i jego konkurencyjności należy do ustawowych zadań:
- Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,
 - Komisji Nadzoru Finansowego,**
 - Polskiej Izby Ubezpieczeń.

2 Ekonomia i kontrola wewnętrzna

ZADANIA SYTUACYJNE

Zadanie sytuacyjne 1 (za 12 punktów)

Założenie:

Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dynamiki produkcji budowlano-montażowej (w cenach stałych) w Polsce w pierwszych pięciu miesiącach 2016 r. (wszystkie wskaźniki o podstawie: miesiąc poprzedni = 100).

styczeń 2016	31,9
luty 2016	114,3
marzec 2016	120,6
kwiecień 2016	109,9
maj 2016	107,9

Dyspozycje:

Na podstawie informacji i danych zawartych w powyższym założeniu proszę ustalić i podać:

(Pomocnicze obliczenia proszę wykonywać przy jak najmniejszych zaokrągleniach. W punktach 2-4 końcowy wynik proszę zapisać z dokładnością do co najmniej jednego miejsca po przecinku).

- 1) w których miesiącach produkcja budowlano-montażowa zwiększyła się (w porównaniu z miesiącem poprzednim)?
- 2) o ile procent zmieniła się i w którą stronę (wzrost/spadek) produkcja budowlano-montażowa w styczniu 2016 r. w porównaniu z grudniem 2015 r.?
- 3) o ile procent zmieniła się i w którą stronę (wzrost/spadek) produkcja budowlano-montażowa w marcu 2016 r. w porównaniu ze styczniem 2016 r.?
- 4) o ile procent była niższa produkcja budowlano-montażowa w kwietniu 2016 r. w porównaniu z majem 2016 r.?

Rozwiązanie wzorcowe:

1) **Odp.: Luty, marzec, kwiecień, maj.**

2) **Odp.: Spadek o 68,1%.**

Obliczenia:

$$31,9 - 100 = -68,1.$$

3) **Odp.: Wzrost o 37,8%.**

Obliczenia:

$$\frac{120,6 \times 114,3}{100} = 137,8; \quad 137,8 - 100 = 37,8.$$

4) **Odp.: 7,3%.**

Obliczenia:

$$\frac{100,0}{107,9} \times 100 = 92,7; \quad 92,7 - 100 = -7,3.$$

2 Ekonomia i kontrola wewnętrzna

Zadanie sytuacyjne 2 (za 12 punktów)

Założenia:

Krzywa popytu na produkt monopolisty ma następującą postać (P – cena, Q – wielkość produkcji):

$$P = 800 - 10Q.$$

Koszty krańcowe przedsiębiorstwa są stałe i wynoszą 200 zł od jednostki produkcji. Koszty stałe działalności monopolisty są równe 1000 zł.

Dyspozycje:

Na podstawie informacji i danych zawartych w powyższych założeniach proszę:

- 1) zapisać funkcję przeciętnego kosztu całkowitego (*average total cost* – ATC), uzależniając ją od wielkości produkcji (Q).
- 2) obliczyć i podać jaka jest optymalna wielkość produkcji przedsiębiorstwa?
- 3) obliczyć i podać ile wynosi czysta strata społeczna z tytułu monopolu?
- 4) określić jak zmieni się wielkość produkcji w przypadku zmniejszenia się kosztów stałych ponoszonych przez przedsiębiorstwo? (Proszę zakreślić przez zaznaczenie właściwą odpowiedź; prawidłowa może być tylko jedna odpowiedź).
 - produkcja wzrośnie
 - produkcja zmaleje
 - produkcja nie zmieni się

Rozwiązanie wzorcowe:

- 1) Odp.: $ATC = 200 + 1000 / Q$. Zapis alternatywny: $ATC = 200 + 1000Q^{-1}$.

Obliczenia: Ponieważ koszty krańcowe są stałe, przeciętne koszty zmienne (*average variable cost* – AVC) też są stałe i równe kosztom krańcowym. A zatem:

$$ATC = AVC + AFC \quad (AFC: \text{przeciętny koszt stały} - \textit{average fixed cost})$$

$$ATC = 200 + FC / Q \quad (FC: \text{koszt stały} - \textit{fixed cost})$$

$$ATC = 200 + 1000 / Q$$

- 2) Odp.: $Q = 30$.

Obliczenia: $MR = MC$

Obliczenie utargu krańcowego MR (*marginal revenue*):

$$\text{Utarg całkowity TR (total revenue)} = P \times Q = (800 - 10Q)Q = 800Q - 10Q^2$$

$$MR = (dTR)/(dQ) = d(800Q - 10Q^2)/(dQ) = 800 - 20Q$$

$$800 - 20Q = 200$$

$$20Q = 600$$

$$Q = 30$$

- 3) $DWL = 4500$.

2 Ekonomia i kontrola wewnętrzna

Obliczenia: Aby obliczyć czystą stratę społeczną (przy poziomej krzywej kosztów krańcowych), potrzebujemy dodatkowo: (a) ceny w monopolu, (b) produkcji, która zostałaby uzyskana, gdyby w gałęzi występowała konkurencja doskonała.

(a) Cena w monopolu

$$P = 800 - 10 \times 30 = 500$$

(b) Produkcja, która zostałaby uzyskana, gdyby w gałęzi występowała konkurencja doskonała

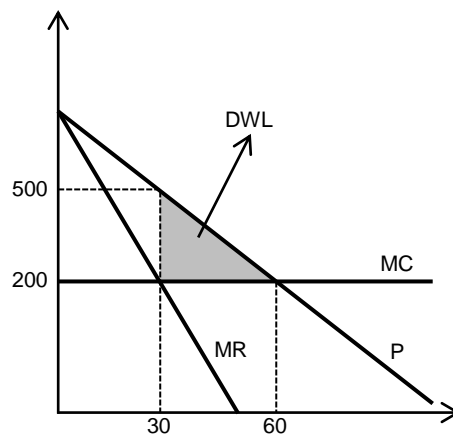
$$P = MC$$

$$800 - 10Q = 200$$

$$10Q = 600$$

$$Q = 60$$

W przypadku poziomej krzywej kosztów krańcowych czysta strata społeczna (*deadweight loss* – DWL) jest obliczana jako pole trójkąta prostokątnego, zgodnie z poniższym rysunkiem (rysunek nie jest wymagany w rozwiązaniu zadania):

$$DWL = (1/2) \times (60 - 30) \times (500 - 200) = 4500.$$

4) Proszę zakreślić przez zaznaczenie właściwą odpowiedź; prawidłowa może być tylko jedna odpowiedź:

- produkcja wzrośnie
- produkcja zmaleje
- produkcja nie zmieni się

2 Ekonomia i kontrola wewnętrzna

Zadanie sytuacyjne 3 (za 16 punktów)

Założenia:

Założmy, że w danym okresie czasu można opisać gospodarkę za pomocą wskaźników:

- konsumpcja - 5000 jednostek pieniężnych
- inwestycje - 6000 jednostek pieniężnych
- wydatki rządowe - 7000 jednostek pieniężnych
- eksport - 3000 jednostek pieniężnych
- import - 1000 jednostek pieniężnych
- dochody netto z tytułu własności za granicą – 100 jednostek pieniężnych
- podatki bezpośrednie - 200 jednostek pieniężnych
- podatki pośrednie - 100 jednostek pieniężnych
- podatki od dochodów przedsiębiorstw - 300 jednostek pieniężnych
- amortyzacja - 1000 jednostek pieniężnych
- transfery - 100 jednostek pieniężnych

Dyspozycje:

Proszę:

- 1) obliczyć wielkość Produktu Krajowego Brutto dla gospodarki otwartej,
- 2) obliczyć wielkość Produktu Krajowego Brutto dla gospodarki zamkniętej,
- 3) obliczyć Produkt Narodowy Brutto,
- 4) obliczyć Produkt Narodowy Netto,
- 5) obliczyć eksport netto,
- 6) obliczyć poziom podatków netto,
- 7) obliczyć wielkość popytu globalnego,
- 8) wskazać różnicę między pojęciem produkt krajowy a produkt narodowy.

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad. 1)

Wzór: Produkt dla gospodarki otwartej = konsumpcja + inwestycje + wydatki rządowe + (eksport-import)

Produkt dla gospodarki otwartej = 5000+6000+7000+(3000-1000)= 20 000

Ad. 2)

Wzór: Produkt dla gospodarki zamkniętej = konsumpcja + inwestycje + wydatki rządowe

Produkt dla gospodarki zamkniętej = 5000+6000+7000= 18 000

Ad. 3)

Wzór: Produkt Narodowy Brutto= Konsumpcja + Inwestycje + Wydatki rządowe + (Eksport-Import) + Dochód netto z tytułu własności z zagranicy = Produkt Krajowy Brutto + Dochód netto z tytułu własności z zagranicy

PNB= 5000+6000+7000+(3000-1000)+100=20 100

Ad. 4)

Wzór: Produkt Narodowy Netto = Konsumpcja + Inwestycje + Wydatki rządowe + (Eksport-Import) – Amortyzacja = Produkt Krajowy Brutto – Amortyzacja

PNN= 5000+6000+7000+(3000-1000)-1000= 19 000

Ad. 5)

Wzór: Eksport netto = Eksport - Import

Eksport netto = (3000-1000) = 2000

2 Ekonomia i kontrola wewnętrzna

Ad. 6

Wzór: Podatki netto = (Podatki bezpośrednie + Podatki pośrednie + Podatki od dochodów przedsiębiorstw) - Transfery

$$\text{Podatki netto} = (200+100+300)-100= 500$$

Ad. 7)

Wzór: Popyt globalny = konsumpcja + inwestycje + wydatki rządowe + (eksport-import)

$$\text{Popyt globalny} = 5000+6000+7000+(3000-1000)= 20\ 000$$

Ad. 8)

Produkt krajowy jest wytworzony na terytorium danego kraju, a produkt narodowy jest wytworzony przez obywateli danego państwa.

Blok tematyczny II

PYTANIA TESTOWE

1. Do analizy atrakcyjności sektora wykorzystuje się min.:
 - a) **analizę 5 sił Portera,**
 - b) analizę Kluczowych Czynników Sukcesu,
 - c) analizę Łącucha wartości przedsiębiorstwa.
2. Wzrost siły oddziaływania dostawców danego sektora:
 - a) **obniża atrakcyjność sektora,**
 - b) podnosi atrakcyjność sektora,
 - c) nie ma wpływu na poziom atrakcyjności sektora.
3. Douglas McGregor zwrócił uwagę na dwa przeciwstawne, stereotypowe podejścia kadry kierowniczej do postrzegania zaangażowania podwładnych w wykonywane zadania. Według Teorii X:
 - a) **ludzie nie lubią pracować, mają małe aspiracje i zaangażowanie, więc należy stosować rozbudowany aparat kontroli i nadzoru.**
 - b) ludzie lubią pracować i wykazywać się inicjatywą oraz przyjmować na siebie odpowiedzialność. Motywują ich bardziej nagrody niż kary.
 - c) ludzie nie lubią pracować i wykazywać się inicjatywą oraz przyjmować na siebie odpowiedzialność. Motywują ich bardziej nagrody niż kary.
4. Najbardziej efektywnym stylem kierowania jest styl:
 - a) laissez-faire.
 - b) **sytuacyjny.**
 - c) demokratyczny.
5. W sytuacji konfliktu zatrudnianie ludzi z zewnątrz, aby nadali sprawom inny bieg lub zwiększanie konkurencji między jednostkami i zespołami to metody:
 - a) kontrolowania konfliktu.
 - b) **pobudzania (stymulowania) konfliktu.**
 - c) rozwiązywania i eliminowania konfliktu.
6. Wzrost akceptacji ryzyka to wada:
 - a) indywidualnego sposobu podejmowania decyzji.
 - b) demokratycznego stylu kierowania.
 - c) **grupowego sposobu podejmowania decyzji.**
7. Usytuowanie ludzi w hierarchii zarządzania organizacją oraz autorytet związany z pozycją w organizacji określa ich:
 - a) **władzę formalną.**
 - b) władzę nieformalną.
 - c) władzę pozorną.
8. Przedsiębiorstwo realizujące strategię przywództwa kosztowego bazuje na:
 - a) unikatowości swojej oferty,
 - b) wyodrębnieniu wąskiej niszy obsługiwanych klientów,
 - c) **ekonomicznej skali.**
9. Sprawdzenie, czy udokumentowana operacja gospodarcza była celowa to obszar kontroli:
 - a) **merytorycznej.**
 - b) formalnej,
 - c) rachunkowej.

2 Ekonomia i kontrola wewnętrzna

10. W skład komitetu audytu w spółkach, których akcje są dopuszczone do obrotu na giełdzie wchodzi:
- nie mniej niż 3 osoby, z których co najmniej jedna spełnia warunki niezależności i posiada kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej,**
 - pięciu członków, z których dwóch jest przedstawicielami załogi,
 - dwóch członków wskazanych przez ministra gospodarki.
11. Instrumentem kontroli wewnętrznej, będącym przejawem aktywnej strony funkcji kontrolnej rachunkowości, jest:
- instrukcja obiegu dokumentów
 - weryfikacja sald kont księgowych**
 - ewidencja zdarzeń gospodarczych
12. Zasady opodatkowania są elementem otoczenia przedsiębiorstwa:
- bliższego,
 - dalszego,**
 - to zależy od sytuacji.
13. Budowanie wysokiej jakości produktów to przejaw strategii konkurencji określanej mianem:
- dywersyfikacji,
 - dyferencjacji,**
 - przywództwa kosztowego.
14. Przeniesienie wykonawstwa danej czynności poza granice kraju, w którym zlokalizowane jest przedsiębiorstwo to:
- outsourcing,
 - offshoring,**
 - integracja pionowa działalności.
15. Gdy poziom niejasności i niebezpieczeństwo podjęcia błędnych decyzji jest wysoki, osoba podejmująca decyzję działa w warunkach:
- pewności.
 - ryzyka.
 - niepewności.**
16. Jeżeli stosowany w jednostce system przetwarzania danych zapewnia automatyczne przeliczanie walut obcych na walutę polską, to:
- wynik przeliczenia obowiązkowo zamieszcza się na dowodzie księgowym opiewającym na walutę obcą
 - wykonanie przeliczenia powinien potwierdzić wydruk dołączany do dowodu księgowego opiewającego na walutę obcą
 - wynik przeliczenia zamieszcza się bezpośrednio na dowodzie księgowym opiewającym na walutę obcą lub dokonuje się wydruku potwierdzającego przeliczenie walut – w zależności od przyjętych przez jednostkę zasad (polityki) rachunkowości**
17. Kontrola stanów, stopnia zużycia, efektywności wykorzystania środków trwałych w jednostce jest czynnością kontroli wewnętrznej:
- wstępnej (prewencyjnej),
 - bieżącej,**
 - wynikowej (następczej).
18. Technika kontroli polegająca na sprawdzeniu czy wybrana losowo transakcja sprzedaży towarów została udokumentowana fakturą i dowodem wydania towarów z magazynu WZ nazywana jest:
- sprawdzeniem drogą powtórzenia,
 - sprawdzeniem drogą porównania,
 - sprawdzeniem dokumentów.**
19. Funkcja kontrolna rachunkowości obejmuje:
- kontrolę zgodności rejestrowanych zdarzeń gospodarczych z obowiązującymi przepisami prawa

2 Ekonomia i kontrola wewnętrzna

- b) kontrolę działalności jednostki w zakresie stopnia realizacji wyznaczonych celów
- c) **zarówno sprawdzanie zgodności przebiegu określonych działań z przepisami prawa, jak i z planowanymi zamierzeniami**
20. Poprawa efektywności zarządzania organizacją z uwzględnieniem interesu społecznego, poszanowania interesariuszy oraz zasad etycznych, zgodnie z ISO 26000 jest elementem następującego obszaru społecznej odpowiedzialności biznesu:
- a) **ładu korporacyjnego,**
- b) relacji z konsumentami,
- c) uczciwych praktyk.
21. Celem kontroli wewnętrznej jest:
- a) badanie zgodności postępowania z oczekiwaniami kierownictwa jednostki,
- b) **zidentyfikowanie ryzyka biznesowego, które zagraża osiągnięciu celów jednostki,**
- c) zarządzanie poszczególnymi komórkami jednostki.
22. System kontroli wewnętrznej powinien:
- a) uwzględniać wymogi otoczenia,
- b) bazować na osiągnięciach naukowych,
- c) **zapobiegać niekorzystnym zjawiskom, wykrywać nieprawidłowości i korygować stwierdzone nieprawidłowości.**
23. „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016” to:
- a) sposób przygotowania danych do prospektu emisyjnego,
- b) **zbiór zasad ładu korporacyjnego oraz zasad określających normy kształtowania relacji spółek giełdowych z ich otoczeniem rynkowym,**
- c) zbiór zasad i dobrych praktyk stosowanych przez członków rad nadzorczych.
24. Czy członek rady nadzorczej spółki notowanej na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, który jest pracownikiem podmiotu stowarzyszonego do tej spółki, spełnia kryterium niezależności:
- a) tak,
- b) **nie,**
- c) tak, jeśli złoży oświadczenie o niezależności wobec spółki dominującej.
25. Członek załogi w radzie nadzorczej stanowi partycypację pracowniczą:
- a) **pośrednią,**
- b) bezpośrednią,
- c) finansową.

2 Ekonomia i kontrola wewnętrzna

ZADANIA SYTUACYJNE

Zadanie sytuacyjne 1 (za 10 punktów)

Założenia

Według H. Mintzberg'a menedżerowie pełnią dziesięć różnorodnych ról, zaliczanych do trzech podstawowych kategorii:

- role interpersonalne,
- role informacyjne i
- role decyzyjne.

Dyspozycje

Proszę wskazać (zaznaczając znakiem **X** w odpowiedniej rubryce) do jakiej kategorii ról należą zadania menedżerów w opisanych sytuacjach.

Rozwiązanie wzorcowe:

Przykładowe zadania	Role interpersonalne	Role informacyjne	Role decyzyjne
Koordinacja działań dwóch grup projektowych.	X		
Opracowywanie nowych pomysłów innowacyjnych.			X
Dokonywanie przeglądów i rewizji wniosków budżetowych.			X
Zachęcanie pracowników do zwiększenia wydajności.	X		
Wygłaszanie przemówienia omawiającego plany wzrostu.		X	

Zadanie sytuacyjne 2

(za 20 punktów)

Założenia

Fundacja XYZ prowadzi działalność statutową i gospodarczą. Za ostatni rok obrotowy sporządziła sprawozdanie finansowe zgodnie z załącznikiem nr 1 do ustawy o rachunkowości, przy czym:

- 1) w bilansie oraz rachunku zysków i strat pominięto niektóre pozycje (m.in. wartości niematerialne i prawne, długoterminowe rozliczenia międzyokresowe, aktualizacja wartości aktywów niefinansowych), gdyż zarząd fundacji nie chciał wykazywać pozycji, które nie występowały w fundacji ani w roku obrotowym, ani w roku go poprzedzającym;
- 2) w rachunku zysków i strat sporządzanym w wariantcie porównawczym w pozycji D.IV Inne przychody operacyjne i E.III Inne koszty operacyjne wprowadzono dodatkowe wiersze. W pozycji D.IV wprowadzono wiersze:
 - przychody z działalności statutowej (darowizny, składki),
 - przychody z działalności statutowej – odpłatna działalność pożytku publicznego,
 - inne,natomiast w pozycji E.III wprowadzono wiersze:
 - koszty działalności statutowej nieodpłatnej,
 - koszty działalności statutowej odpłatnej – działalność pożytku publicznego,
 - inne;
- 3) dywidendę należną od Alfa Sp. z o.o., której Fundacja XYZ jest jedynym udziałowcem, wykazano w aktywach bilansu w pozycji II.1.b) Należności krótkoterminowe od jednostek powiązanych – inne;
- 4) w informacji dodatkowej nie ujawniono wynagrodzenia należnego biegłemu rewidentowi za badanie sprawozdania finansowego, gdyż badanie to miało charakter dobrowolny (Fundacja XYZ nie spełniała żadnego z warunków zawartych w art. 64 ust. 1 pkt 4 UoR);
- 5) Prezes Zarządu (zarząd jednoosobowy) podpisał poszczególne elementy sprawozdania finansowego – podając datę złożenia podpisu – dwa dni później niż osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych.

Dyspozycja:

W oparciu o informacje zawarte w założeniach proszę:

- 1) dokonać oceny funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej fundacji w zakresie poszczególnych działań związanych ze sporządzaniem sprawozdania finansowego (zamieszczając wynik oceny w kolumnie 3 tabeli zawartej w rozwiązaniu przez podkreślenie wyrazu prawidłowo lub nieprawidłowo);
- 2) podać uzasadnienie dokonanej oceny (zamieszczając je w kolumnie 4 tabeli zawartej w rozwiązaniu).

Rozwiązanie wzorcowe:

Lp.	Działanie	Ocena działania	Uzasadnienie, w tym podanie podstawy prawnej
1	2	3	4
1	ominięcie niektórych pozycji sprawozdawczych w bilansie oraz rachunku zysków i strat	prawidłowo	W przypadku gdy informacje dotyczące poszczególnych pozycji sprawozdania finansowego nie wystąpiły w jednostce zarówno w roku obrotowym, jak i za rok poprzedzający rok obrotowy, to przy sporządzaniu sprawozdania finansowego pozycje te pomija się.

2 Ekonomia i kontrola wewnętrzna

2	wprowadzenie dodatkowych pozycji sprawozdawczych w rachunku zysków i strat	prawidłowo	Informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym mogą być wykazywane z większą szczegółowością niż określona w załącznikach do ustawy, jeżeli wynika to z potrzeb lub specyfiki jednostki;
3	prezentacja należności od Alfa Sp. z o.o.	nieprawidłowo	Alfa Sp. z o.o. nie stanowi jednostki powiązanej z Fundacją XYZ, gdyż Fundacja nie może być uznana za jednostkę dominującą wobec tej spółki – jednostką dominującą może być wyłącznie spółka handlowa lub przedsiębiorstwo państwowe.
4	brak ujawnienia wynagrodzenia biegłego rewidenta należnego za przeprowadzenie nieobowiązkowego badania sprawozdania finansowego	nieprawidłowo	W informacji dodatkowej należy ujawnić nie tylko wynagrodzenie biegłego rewidenta należne za obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego, ale również za inne usługi poświadczające, a więc także za przeprowadzenie nieobowiązkowego badania sprawozdania finansowego.
5	różne daty podpisania sprawozdania finansowego przez kierownika jednostki i osobę, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych	prawidłowo	Zarówno osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych, jak i kierownik jednostki powinni podpisać sprawozdanie finansowe podając zarazem datę podpisu, przy czym UoR nie wymaga aby była to ta sama data.

Zadanie sytuacyjne 3

(za 20 punktów)

2 Ekonomia i kontrola wewnętrzna

Założenia

W jednostce nie spełniającej warunków do stosowania uproszczeń dozwolonych jednostkom Mikro i małym, prowadzącej działalność wytwórczą i usługową, aktywa na każdy dzień bilansowy obejmują m. in. istotne wartościowo rzeczowe aktywa trwałe i obrotowe, w tym materiały zwałowe sypkie. Kontrola wewnętrzna w jednostce jest sprawowana w wyniku wykonywania obowiązków określonych w zakresach obowiązków pracowników, a także w:

- 1) Instrukcji emisji, przyjmowania, obiegu, kontroli oraz przechowywania dowodów księgowych (**IE**),
- 2) Instrukcji gospodarki magazynowej (**IGM**),
- 3) Instrukcji gospodarki kasowej (**IKas**),
- 4) Instrukcji kancelaryjnej (**IKanc**),
- 5) Instrukcji inwentaryzacyjnej (**IInw**).

W wymienionych instrukcjach zawarto m.in. postanowienia, zamieszczone w kol. 2 tabeli w rozwiązaniu zadania.

Dyspozycje

1. Proszę **przypisać postanowienia** wymienione w kolumnie 2 tabeli w rozwiązaniu zadania do odpowiedniej instrukcji wymienionej w kol. 3, tak aby zapewnić zgodność postanowień instrukcji z zakresem kontroli wewnętrznej, której instrukcja dotyczy. W tym celu proszę obwieść w kółku symbol odpowiedniej instrukcji.
2. Proszę **ocenić** - poprzez podkreślenie odpowiedzi TAK lub NIE w kolumnie 4 tabeli – czy treść fragmentu regulacji z kolumny 2 jest odpowiednia do tego, aby kontrola wewnętrzna wykonywana na tej podstawie zapobiegała powstawaniu ryzyk w odpowiednich procesach działalności jednostki. Ocenę proszę krótko **uzasadnić**.

Rozwiązanie wzorcowe:

LP.	Fragmenty regulacji zawartych w instrukcjach	Wskazanie odpowiedniej instrukcji do regulacji z kol. 2	Ocena, czy regulacja z kol. 2 ogranicza powstawanie ryzyka w procesach
1.	2.	3.	4.
1.	Sprawy dowodów zewnętrznych własnych – faktur jednostki za wykonane przez nią dostawy lub usługi, wysyłane kontrahentom w oryginale - są załatwiane od ich inicjacji do ujęcia w księgach przez pracownika komórki odpowiedzialnej za ten odcinek (tę sprzedaż), a więc ich wystawianie, podpisywanie i wysyłanie obsługuje jedna osoba – w celu zapewnienia tej osobie kompletu wiedzy o procesie.	IE, IM, IKas, IKan, IInw.	TAK/NIE Jedna osoba do wystawiania i kontroli nie spełnia warunku, aby kontrola wewnętrzna była sprawowana przez osobę niezależną od wykonawcy czynności procesowych.

2 Ekonomia i kontrola wewnętrzna

2.	<p>Wszelkie dokumenty przychodzące i wychodzące są tego samego dnia – bieżąco ujmowane w ewidencji. Każdy dokument przychodzący – bez względu na to, czego dotyczy - jest opatrywany stemplem: „Wpłynęło dnia....., podpis osoby przyjmującej....., przekazano do komórki dniapodpis.....”</p>	<p>IE, IM, IKas, IKanc, IInw.</p>	<p>TAK/NIE</p> <p>Bieżące ujmowanie w ewidencji wpływu i ekspedycji wszelkich przychodzących i wychodzących dokumentów ogranicza ryzyko</p>
3.	<p>Przed rozpoczęciem spisów z natury, osoby odpowiedzialne materialnie za inwentaryzowane składniki aktywów, składają zespołowi spisowemu pisemne oświadczenie wstępne stwierdzające, że inwentaryzowane składniki zostały właściwie udokumentowane, a wszystkie związane z tym dokumenty zostały ujęte w prowadzonej przez nich ewidencji i przekazane do księgowości. Należy podać daty i numery ostatnich dowodów w przekroju poszczególnych ich rodzajów..</p>	<p>IE, IM, IKas, IKan, IInw.</p>	<p>TAK/NIE</p> <p>Złożenie takich oświadczeń ogranicza ryzyko zagubienia/przeoczenia dokumentów, złożenie oświadczenia skłania osoby odpowiedzialne materialnie do weryfikacji dokumentacji i kontroli jej kompletności.</p>
4.	<p>Poprawki w arkuszach spisowych nie mogą być dokonywane przez członka zespołu spisowego, a tylko przez Przewodniczącego Komisji Inwentaryzacyjnej. Takie postępowanie ma na celu zapobieżenie manewrowaniu wynikami spisu. Sposób dokonania poprawki powinien zapewnić ukrycie treści błędnej, a wyraźne wpisanie w to miejsce treści poprawnej. W długich poprawkach dopuszcza się poprawianie pojedynczych liter lub cyfr, a poprawkę taką należy zaparafować.</p>	<p>IE, IM, IKas, IKan, IInw.</p>	<p>TAK/NIE</p> <p>Poprawki w arkuszach spisowych powinny być dokonywane przez członka zespołu spisowego, w sposób określony w art. 22 ust. 3 UoR, tj. przez skreślenie błędnej kwoty lub treści, z utrzymaniem czytelności skreślonych wyrażen lub liczb, wpisanie treści poprawnej i daty poprawki oraz złożenie podpisu osoby poprawiającej. Nie można poprawiać pojedynczych liter lub cyfr.</p>

2 Ekonomia i kontrola wewnętrzna

Zadanie sytuacyjne 4

(za 10 punktów)

Założenia

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością prowadzi księgi rachunkowe zgodnie z ustawą o rachunkowości. Komórka kontroli wewnętrznej działająca w spółce dokonała oceny zaliczonych do środków trwałych składników.

W tabeli zamieszczonej w rozwiązaniu przedstawiono ustalenia z przeprowadzonej kontroli.

Dyspozycje:

Proszę na podstawie ustaleń komórki kontroli wewnętrznej ocenić działanie spółki, wpisując „X” w:

- w kolumnie 2 – jeśli działanie spółki było prawidłowe lub
- w kolumnie 3 – jeśli działanie spółki było nieprawidłowe.

Rozwiązanie wzorcowe:

Ustalenia kontroli wewnętrznej w zakresie posiadanych przez spółkę środków trwałych	Działanie prawidłowe	Działanie nieprawidłowe
1	2	3
Spółka przyjęła do środków trwałych budynek magazynowy użytkowany na podstawie umowy najmu.		X
Spółka zaliczyła do środków trwałych nabytą nieruchomość, którą przeznaczyła pod wynajem.		X
Spółka zaliczyła do środków trwałych budynek wzniesiony na cudzym gruncie.	X	
Spółka zaliczyła do środków trwałych zakupioną w ubiegłym kwartale maszynę do produkcji, która jest niekompletna i przez to nie może zostać uruchomiona.		X
Spółka zaliczyła do środków trwałych otrzymany w darowiźnie od innej spółki samochód ciężarowy o wartości rynkowej 10.000 zł. który zamierza wykorzystywać przez 4 lata, a który w księgach rachunkowych darczyńcy był całkowicie amortyzowany.	X	